

SXEDIO-B.7

1.5.1979: Ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΟΜΠΑΖΟΣ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΖΕΙ ΜΕ ΔΥΟ ΝΕΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΑ ΟΣΑ ΑΝΕΦΕΡΕ ΣΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ Ο ΑΓΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ

Πολλές αντιδράσεις προκλήθηκαν με τη δημοσίευση της συνέντευξης του Προϊστάμενου της ΚΥΠ Γεώργιου Τομπάζου στον ΑΓΩΝΑ, την Κυριακή **29** Απριλίου **1979**, στην οποία αποκάλυπτε ότι ο Μακάριος ήταν βέβαιος ότι θα γινόταν πραξικόπημα και ότι η Κύπρος είχε υποταγεί στη μοίρα της καθώς δεν υπήρχε τρόπος να αποφευχθεί το κίνημα.

Στις αντιδράσεις αυτές υποστηριζόταν ευθύνη του Μακαρίου ότι δεν ενήργησε με οποιονδήποτε τρόπο να αποκλιμακωθεί η κρίση στις σχέσεις του με την χούντα και να αποτραπεί το πραξικόπημα.

Ετσι ο ίδιος με διευκρινιστική του δήλωση που δημοσιεύθηκε την **1η** Μαΐου, καθώς δημοσιευόταν το δεύτερο μέρος της συνέντευξης του, ανέφερε ότι μίλησε για "διάφορα μέτρα αιφνιδιασμού πριν εκδηλωθεί το πραξικόπημα" και ότι ο Μακάριος του είχε πει "κάμε ό,τι νομίζεις ορθό και λογικό" και ότι "σου έχω πλήρη εμπισσύνη" σχετικά με τα μέτρα που προγραμματίζει να λάβει ο ίδιος.

Πρόσθεσε:

Απευθυνόμενος κατόπιν προς εμέ (ο Μακάριος) με αυτοπεποίθηση μου είπε:

- Πριν λίγες μέρες είχες απόλυτο δικαίωμα να ανησυχείς. Με τα διαβήματα όμως που έχουμε κάμει έχω κάθε λόγο να πιστεύω πως και πάλι θα κατορθώσουμε να αποτρέψουμε το κακό. Πόσο όμως θα τα καταφέρουμε;

ΕΡ: Δηλαδή κύριε Υπουργέ, μπορούμε να πούμε ότι είχαμε υποταγεί στη μοίρα μας;

ΑΠ: Δυστυχώς αυτή είναι η αλήθεια. Είχαμε υποταγεί στη μοίρα μας. Κάθε μέτρο και κάθε ενέργεια ήταν μάταια...

Το μόνο που με παρηγορούσε είναι η

αυτοπεποίθηση του Αρχιεπισκόπου ότι και πάλι η απόφαση της χούντας δε θα πραγματοποιηθεί. Προσωπικά όμως στην ψυχή μου έμεινε ένα υπόλοιπο ανησυχίας: Αραγε πάλι έλεγα, έχει τίποτε νέα δεδομένα ο Αρχιεπίσκοπος; Πάντως με έτρωγε μεγάλη ανησυχία εκείνες τις μέρες".

Εξ άλλου με μια νέα δήλωση του στις 3 Μαΐου ο Γεώργιος Τομπάζος απάντησε σύμφωνα με τον ΑΓΩΝΑ "στις προκλήσεις, ύβρεις και επικρίσεις εκείνων που προσπάθησαν να εκμεταλλευθούν τις δηλώσεις στις οποίες προέβη προς την εφημερίδα μας σχετικά με το πραξικόπημα του 1974 για να επιρρίψουν ευθύνες στον Εθνάρχη Μακάριο και στον ίδιο για τη μη πρόληψη του πραξικοπήματος".

Ανέφερε στη δήλωση του ο Γεώργιος Τομπάζος:

Αγαπητή Σύνταξις,

Αναφορικός με τας εις την εφημερίδα ΑΓΩΝ δημοσιευθείσας δηλώσεις μου θα ήθελα να αναφέρω ότι η όλη συνέντευξη εδόθη διά συνομιλίας και αυτό έδωσεν αφορμή εις μερικές παρερμηνείας.

Το πνεύμα των δηλώσεων μου αναφορικός με την αμέσως προπραξικοπηματικήν περίοδον ήτο εν μέρει διάφορον του αποδοθέντος.

Η επικρατούσα άποψις τόσον του αειμνήστου Μακαρίου όσον και εμού ήτο ότι η χούντα θα εστρέφετο προς μίαν βιαίαν ανατροπήν του Μακαρίου διά δολοφονίας του και προς περαιτέρω συνεπακολούθους ανωμαλίας διά χρησιμοποίησεως της ΕΟΚΑ Β και ουχί προς την μορφήν του πραξικοπήματος ως τούτο τελικώς εξεδηλώθη και μάλιστα της ανοικτής χρησιμοποίησεως των επισήμων ελληνικών εμβλημάτων.

Ητο όμως φυσικόν να συζητώμεν όλα τα ενδεχόμενα όσον και αν η λογική ετοποθέτει ως μάλλον απίθανα. Συζητούντες την περίπτωσιν ανοικτού πραξικοπήματος κατελήγομεν εις το συμπέρασμα ότι τούτο θα απέβαινε μοραίον διά την Κύπρον (και ουχί ότι είχομεν αποδεχθή την μοίρα μας) διότι μοιραίως θα ηκολουθείτο υπό τουρκικής επεμβάσεως ως πράγματι άλλωστε συνέβη.

Η προς την οικογένειαν μου συμβουλή επανόδου

εις Λευκωσίαν αφεώρα οϊανδήποτε ανωμαλίαν της οποίας ως ήτο φυσικόν θα ήμην εις εκ των κυρίων στόχων. Το ότι επέζησα οφείλεται εις αλληλουχίαν μερικῶν ευτυχῶν συγκυριῶν.

Αναφορικῶς με το ποῖος ἔδωσε εντολήν διὰ την διενέργειαν του πραξικοπήματος η υπ' εμού εκφρασθεῖσα ἀποψις ήτο ότι αὐτή εδόθη υπό της χούντας διὰ του στόματος του Ιωαννίδη, ἀλλά ότι ο Γκιζίκης ήτο ενήμερος αὐτῆς της αποφάσεως.

Η ἀποστολή μου εις το εξωτερικόν ἀπεσκοπεῖ εις την ἀνατολήν και ἀντιμετώπισιν ἀναμενομένων βιαιῶν πράξεων και ουχί πραξικοπήματος, εφ' ην μορφήν ἐξεδηλώθη το οποίον δεν ήτο δυνατόν να ἀναχαιτισθῆ διὰ του ταξιδίου μου.

Αὐτά προς ἀποκατάστασιν της ἀληθείας. Θα ήτο δι' ἐμέ ἐξευτελιστικόν να ἀπαντήσω εις μερικοῦς συνενόχους ή υποστηρικτάς του πραξικοπήματος οι οποίοι τολμοῦν να ἐμφανίζονται ως επικριταί. Και μάλιστα επικριταί διότι δεν ἔγινε δυνατόν να προληφθοῦν αι ἰδικαί των ἐγκληματικαί ἐνέργεια. Ἀργότερον ἴσως ζητήσουν να ἀχθοῦν προ της δικαιοσύνης ἐκεῖνοι οι οποίοι ἐπὶ τέσσερα χρόνια δεν ἔδωσαν "τοις ὀφθαλμοῖς νυσταγμόν ουδέ τοις κροτάφοις των ὕπνον" διὰ να να προληφθῆ η συμφορά. Ἰσως ἀκόμη να ζητήσουν να ἀχθοῦν προ της δικαιοσύνης ἐκεῖνοι που ἀντεστάθησαν εις το πραξικόπημα και συνέτειναν οὕτω εις την αιματοχυσίαν. Αὐτά συνήθως υπαγορεύουν αι πωρωμέναῖ συνειδήσεις των ολετήρων της πατρίδος μας και των ἀμέσως ή ἐμμέσως υποστηρικτῶν των.

Ὅσον ἀφορὰ την μνήμην του Ἐθνάρχου Μακαρίου θα ἔπρεπε να αἰσχύνωνται οι υβρισταί του, ως δήθεν ἀμύντορες της μνήμης του. Ο λαός γνωρίζει ποῖοι πραγματικῶς υπήρχαν οι συμπαραστάται του και ποῖοι μετ' εὐλαβείας τιμοῦν την μνήμην του και σέβονται το τιτάνιον ἔργον του.

Ἐν σχέσει με το ἀνοιγμα του φακέλου της Κύπρου εἶναι πράγματι καιρός να πραγματοποιηθῆ και εἶναι καιρός οι πρωταγωνισταί της προδοσίας να κληθοῦν να λογοδοτήσουν ἐνώπιον λαοῦ και δικαιοσύνης διὰ τας

πράξεις των".